

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábova petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Közel a célhoz.

— Márczius 15. —

A magyar szabadság hajnalhasadásának évfordulóján az emlékezés fáklyái lobognak ma mindenütt szerte e hazában.

Ennek a fáklyának a világánál látjuk a multat; ez hint fényt a jelenre, ez világít be a jövőbe.

Hol van már az idő, mikor a költő joggal buslakodott a nemzet sorsán: „Multadban nincs öröm, jövődben nincs remény, hanyatló szép hazám . . .!“

Nekünk, a kik ma élünk, már van okunk örvideni is a multak történeten, és van jogunk bizni a nemzet jövődjében. Nekünk már az is „mult“, a mi a költőnek még csak sejtelmes jövődjé volt.

Es hogy néha a költők sem biztos látnokok, ha a jövődjének csak sötét képét festik, az imár mi előttünk teljesen bizonyos.

Berzesnyei a keserűség heves kifakadásával ostorozta korának nemzetét. Nem bizott benne. Romlottnak látta. Bajza esendes rezignációval el-siratta. Ő sem bizott benne. Haldoklónak vélte.

Es ime a romlott, halálra vált nemzet egész nagy társadalmának minden rétege — megfűrődve a 48-as eszmék és események viharos lángjának tisztító tűzében — megifjohodott és új életerőre kapott.

A világ szinpadáról letűnni készülő magyar, felocsudva az elmaradottság hosszú tespedéséből, rohamos lépésekkel igyekezett elfoglalni az őt megillető helyet a tizenkilencedik század művelt népeinek sorában.

Reform reformot követett. A rendiséget eltörölték, helyébe lépett a népképviselő. A nemesség kiváltságos osztálya lemondván a nemesség évszázados előjogairól: ekkor lett igazán „nemesség“. Avagy adhattak-e királyok, fejedelmek méltóbb és maradandóbb értékű nemesleveget valakinek annál, mint a mit a nemzet képviselője állított ki abban az örökké emlékezetes

törvényezikben, melyben a jobbagység eltörlésével egész világ előtt nyilvánvalóvá tette, hogy Magyarország népe fönt ugy, mint lent, az emberi jogokat és kötele-ségeket egyformán tisztelve, megéredett a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek befogadására.

Es ha egyelőre ezek az eszmék nem szárnyalhattak is szabadon „a táj szellőivel“, ha kevés időre béklyóba került is a gondolat- és lelkiismereti szabadság a nemzet jogaival együtt: azok az eszmék és azok a jogok végkép el nem veszték, mert a „haza bölése“ örködött fölöttük és alkalmas időben szabaddá tevén azokat, mint szent örökséget épségben és erőben megnövekedve adta át nekünk, utódoknak, hogy éljünk azokkal hazánk és nemzetünk örök fennmaradásának és fejlődésének hasznára és javára ész-szel, okossággal, lelkiismeretesen.

Es a fejlődés csakugyan nem maradt el. Az első márczius 15 óta óriási a haladás minden téren. Ezt csak a roszakarat tagadhatja. Akinek szeme van a látásra: látja, hogy nagy a fellendülés és virágzás mindazon intézményekben, amelyek hivatta vannak egy nemzet kulturális és anyagi jólétét biztosítani.

Ha valaha, ugy most igazán nincs okunk a csüggedésre. Ellenkezőleg: most van csak jogunk bizni és remélni a jövőben. A haza sorsát a megszilárdult egységes nemzeti önérték öntudatos erőfeszítései mellett a gondviselés is kedvezően intézi. Ami kívánni valóink még vannak: azokat a jelen-való idők szinte önmaguktól érelik meg számunkra. Csak *egyértetés, kitartás* és *összetartás* kell most és föltétlen bizalom a nemzet sorsának vezetői iránt s akkor ugy lehet, hamarabb mintsem magunk is hinnők, teljes nagyságukban testet öltének és valósággá változnak azok az eszmék, reménységek és szent törekvések, a melyekről az első márczius 15-ének lelkes megteremtői álmodoztak.

Soha nemzet a maga óhajításainak ezéjához közelebb nem volt, mint ma a magyar. Csak

maga ne rontsa el a sorsát valami ballépéssel! Csak fiaiban most legyen meg az összetartás érzete, és társadalmának minden rétegében most verjen gyökeret az a gondolat, hogy a nagy cél érdekében minden aprólékos, kicsinyeskedő torzsalkodást félre kell dobni: akkor a márcziusi nagy eszmék és kívánások teljes diadaljának ünnepe — ugy lehet — már a mostani generáció is megülheti.

Álhir. A „Hazánk“ és az „Alkotmány“ című fővárosi lapok vasárnap azzal a hírrel lepték meg olvasóikat, hogy az állásuktól megváló főispánokhoz esatlatkozik a legutolsó hírek szerint Hámos László Gömörvármegye főispánja is.

Ezt a hirt aztán a helyzetet épen nem ismerő vagy szándékosan elferdítő író olyan kommentárral kíséri, mely a valóságnak nem felel meg, s merőben ellenkezik a megyeszerte megnyilatkozó közhangulattal, s a főispán működését elismeréssel méltányló közvélemény-nyel.

A hír megvalósítását a „Hazánk“ a maga szempontjából nem tartja lehetetlennek, sem nagy szerencsétlenségnek a vármegyére, mert — szerinte — Hámos egy évtizedre terjedő főispánja alatt sem a megye anyagi érdekeit előmozdítani, sem a terjedő kivándorlásnak gátat vetni nem birt (!). Elmondja továbbá a „Hazánk“, hogy „az egykor jómódu városok az utolsó tíz év alatt eladósodtak s a gazdag vastelepeket kisajátították az osztrák nagy tőkésék.“

E kommentárt nem lehet komolyan venni, és csak sajnáljuk, hogy az említett fővárosi lapok a nagy tájékoztatanságra valló sorokat kiadták.

A tény az, hogy Hámos László főispánnak esze-ágában sincs megvalni állásától, de ez nem is volna idő-szerű épen most, mikor a közbéke megerősítésére s a közszellem emelésére irányított évtizedes működésének eltagadhatlan eredményei minden téren szemmel láthatók. Egész bizonyossággal lehet állítani, hogy a mai viszonyok között ugyancsak káros és a közviszonyokra szinte bénító hatással lenne minálunk egy — esetleges változással járó — megrázkódtatás.

TÁRCZA.**Márczius 15-én.**

Komor a természet; ki felvidítná,
A szép tavasz még mélyen szendereg;
Beszédés esermely, csattogó madár-dal,
Nyiló virágok, lepkék nincsenek.
Alvó tavasz! vajjon vannak-e néked,
Vannak-e néked olyan szép álmaid,
Tündér hazádban rózsanyoszolyádon,
Mint a milyet most lelkem álmodik?

Mert álmodom. Egy édes játszi szender
Ragad magával: az emlékezet,
S a multba visz, e megvalósult álmok
Letűnt honába vissza engemet.
Oh, hány dicső kép tárul ott élémbe
Es mennyi nagy, tündöklő csillag int!
Sebes villám a képzelet futása,
Mégis kifárad, míg bejárja mind!

En nemzetem! hány-szor toltul a vészek
Mindent dülő esatája már feléd
S te hány-szor irtad győzelmes kezekkel
A hír egére a magyar nevet.
Viharos élted, küzdelmek füzére,
Ragyog dicsőségnek gyöngyitől,
De multad annyi fényes csillagánál
E nap emléke szebben tündököl.

E nap emléke gyujtja fel mi bennünk
A honfűi büszkeség tűzét,
Mert ez hozá meg a szegény magyarnak
Fölébredése fényes reggelét.
Ehhez fűződnek egy szent küzdelemnek,
Egy nagy tusának véres képei:
Ez szülte meg a rendítő kiáltást,
Mely annyi hőst ragadt a síkra ki.

Mert bordozá a magyar is sokáig
A szolgaságnak rabbillenseit;

De végre a szabadság harsonája
Elűzte mély, nyomasztó álmait.
Fölébredett és újra ébredése
Az elnyomókra rémulést hozott;
Elsajadának a szomjas tyrannok,
Kik sárba gázolák a népjogot.

Elhangzott a szivgyújtó felkiáltás:
„A hon veszélyben, oltalmazni kell!“
Elhangzott és nem hangzott el hiába:
A hősi védő termett ezrivel.
Gyermek szülőjét, hitvesét a férfi
Elhagyta és a szent ügyért kiállt;
Elment az agg is ifjú érzelemmel,
Elment keresni babért — vagy halált.

S e lelkesült, elszánt maroknyi népre
Hiába tört az ellenség hada,
Hú honszerelmén győzedelmet venni
Barbár erőszakával nem tudta.
Jöttek tehát északnak légiói
S mint ár törék határainkat át,
Es a szegény magyar százezrek ellen
Volt kénytelen megvédeni magát.

De ez — még ez se, törte volna tán meg,
Hisz szent ügyének végre győzni kell!
Hanem fölébredt ezredéves átka:
A meghasonlás . . . Oh, de hagyjuk ezt!
Ne nyissuk szét az egyszer már beforradt
Mély sebhelyet, ne nyissuk újra szét,
Borítsuk erre is a feledésnek
Sötét, nehéz koporsó födelét.

Elmult a sors viharja, újra élünk;
Ismét a béke napja int reánk
S felszarítá a véres könnyek árját,
Mit annyi kínos év alatt siránk.
Uj kor derült ránk; annyi szenvedésre
Jött végre egy szebb pirkadásu regg,
Mely megtöré a csüggedésnek éjjét
S egy jobb jövő reményét hozta meg.

Azoknak is, kik jeltelen sírukban
Oly esendesen nyugosznak ott alant,
Nem oly nehéz már, most szászorta könnyebb,
Mely őket elföldi, a síri hant.
Mert érzik ök is — oh bizonynyal érzik —
Hogy a miért harezolt a hősi kar,
Miért patakként omla drága vérük:
Szabadságát kivívta a magyar.
(Rimaszécs) Mamuzsich János.

A gyerekek.

Irta: NÓGRÁDY LÁSZLÓ.

— Sári mama! — Sári mama! hallatszok a kis kertből, Sári mama, hallja kelmed, jöjjön idebb, nézze csak azt az almát ott a fán, érett már az ugy-e?

Sári mama pedig fölkel a pitvar löczájáról, erősen megszorítja a botját, mely a lábait támogatja s oda tipeg, a honnan a Pisti gyerek kiabál.

— Nézze kelmed, nézze ezt az almát, kelmednek jobb a szeme, ugy-e pirosodik már? S odabök a Pisti gyerek egy hosszú kamós vesszővel az ágak közé. Sári mama azonban nem az almát nézi, nem is látná meg, hiszen már a nagy csattos lelki mannából is nagy nehezen tud olvasni, pedig a pápaszem is támogatja, hanem a hosszú kamós vesszőt veszi szemügyre.

— Te, Pisti te, mutasd csak azt a kamós vesszőt, mutasd csak! — szól.

A Pisti gyerek odanyujtja, de ugy, hogy kellő távolban legyen a kampós végétől.

— Te, te ördög motollája — mondja Sári néni — hiszen te ezt a nagyszemű tarka babszártól vetted el.

A Pisti gyerek erősen szabadkozik, hogy ő nem onnan vette, hanem reggel kaptá a szomszéd Ferkótól két szem zöld szilváért, a melyeket meg a kopasz Halcsik fiától kapott egy fényes fejü gombért. De azért nem igen állja a szavát, mert igyekszik kifelé a kertből.

Sári néni pedig oda tipeg, a hol a nagyszemű tarka bab szárai futnak fel magásra a rámás ablakig.

Nines is most e változásra semmi szükség, de sőt a mi értesülésünk szerint ennek ugyszólván még a lehetőség is ki van zárva, mert a főispán állása ma minden irányban erősebb, mint bármikor volt. — Ezt beavatottaktól nyert értesülés nyomán a leghatározottabban merjük állítani.

A mi a megjegyzéseket illeti, tartozunk annak kijelentésével az igazság érdekében, hogy a kivándorlásra nézve épen a mi főispánunk volt az országban az első, ki értekezletre hívta össze a megyei intézőket: mint lehetne a kivándorlásnak gátat vetni. S innen ment a felterjesztés is a kormányhoz, melynek azonban — miután a kormány önközi akar intézkedni — eredménye nem volt. Ezért okozni vagy hibáztatni a főispánt nem lehet és nem szabad.

A városok eladósodásáról nem tudunk, de ha ilyen volna is, ezért csak nem lehet felelőssé tenni a főispánt! Ellenkezőleg mi úgy tapasztaltuk, hogy a városok kulturális és minden más közintézményeinek haladása és fejlődése az utóbbi évtizedben határozottan föllendült s ebben Hámos főispánunk elvülhetlen nagy érdemei vannak. A mi pedig a vasgyárakra vonatkozik, mi csak annyit tudunk, hogy a „Rimamurányi“ jóval a Hámos főispánja előtt létesült, s az utolsó tíz évben ennek vasgyárai jelentékenyen emelkedtek. Sőt ez idő óta újabb gyárak is létesültek.

A közhangulat a rimaszécsi és legutóbbi rimaszombati választás kivételével, mindig nyugodt, békés volt, s még az ellenségei is elismerik azt, hogy a főispán az ellentéteket tapintatos modorával, nyugodt magatartásával mindig kitudta egyenlíteni.

Tudja mindenki, hogy vármegyénk összes érdekeinek a főispán mindig lelkes támogatója volt és mindannyiszor, valahányszor csak a szükség úgy hozta magával, készséges szószóló volt az egyes községek és városok minden jóra való törekvéseinek érdekében.

Méltán csudálkozunk tehát a tényekkel homlok-egyenest ellenkező állításokon, melyekkel valaki — egy rosszul sikerült sovány bőjti tréfaképen — az említett két fővárosi lapot alaposan tévútra vezette.

Iparpártolás

és hazai nagy tőkék megmentése, tekintettel a biztosítási intézményre.

Írta: Déri Gyula.

I.

A tizenkilencedik század a politikai szabadságért vívott küzdelmek közt telt el. A huszadik század a tömegek gazdasági függetlenségre való törekvéseinek százada lesz. A francia forradalom óta egy keserű tapasztalattal lettünk gazdagabbak: rájöttünk, hogy az emberi jogok elismertetése, a politikai egyenlőség elvén fölépített társadalmi rend — mind hiába való kísérlet a tömegek jólétének emelésére. — A boldogulás titka nem ezekben rejlik, hanem a gazdasági függetlenségben.

Az erkölcsi javak, a politikai jogok megosztásának elvét ma már az anyagi javakban való részesedés elve váltotta fel. Az ideálok helyébe gyakorlati célok léptek, az amazokért való rajongás helyébe az emezeket megszerző józan számítás.

Hogy a tömegek számára kivívott politikai jogok megfelelő anyagi erő nélkül, ugyszólván semmit sem érnek, a tizenkilencedik század elején még a legvilágosabban gondolkodó fő sem tudta. Ma ezzel mindnyájan tisztában vagyunk, és nincs köztünk senki sem, a ki a szabadság, egyenlőség és testvériség szentháromságát, melyért a kiontott vérnek egész tengere áradt, üres jelszavaknak ne tartaná mindaddig, míg a nép minden egyes tagjának meg nem adják azokat az anyagi esz-

közöket, melyek képessé tegyék arra, hogy szabadságával élhessen, magát embertársaival egyenlőnek érezhesse, és a testvériség erkölcsi állapotának magaslatára emelkedhessék.

E kijózanító igazságok megismerése tette számítóvá az emberiséget, és birta rá a gondolkodó főköt olyan rendszerek kidolgozására, melyek az anyagi javak igazságosabb megosztását biztosíthatják. A modern nemzetgazdaságtan egyre-másra termi az eszméket és intézményeket a tömegek jólétének emelésére, s ez intézmények közös jellemvonása, hogy életbeléptetésükhöz hatalmi eszközök alkalmazására nincsen szükség. A mit a kormányok csinálnak, s a mit a szociálisták terveznek, mind-azokhoz törvények szükségesek, tehát az mind kényszeren alapszik. Az üzleti alakra helyezhető eszmék és intézmények terjedése az ember szabad akaratának folyománya. Mikor az állam beleavatkozik a munkások és munkaadók viszonyának szabályozásába — két szabad akaratot semmisít meg egyszerre. A munkását, a kivel a közös jövedelemből kevesebbet fogadtat el, mint a mennyit az kért, és a munkaadót, a kitől többet erőszakol ki, mint a mennyit az adni akart. Az üzleti alakra helyezkedő eszmék előbbrevalósága szembeszökővé válik, ha meggondoljuk, hogy voltaképp ezeknek sem egyéb a céljuk, mint a tőkével nem bírók és a tőketulajdonosok közt oly viszonylatokat létesíteni, a melyek a jövedelem megosztásának szintén bizonyos középutját jelentik, olyan eredményeket, a melyekkel mindkét fél megelégszik, de a maga józan belátásából és nem hatalmi parancsszóra.

A biztosítási eszme első helyen áll mindezek között, és az ő különböző ágazataival ma már mindenütt a nemzeti jövedelem megosztásának egyik kiváló tényezője azokban az államokban, a hol óriási jelentőségét a lakosság felismerte és ehhez képest óriási tömegek sietnek hasznát venni. Hogy Angliában például a biztosító társulatok jelentősége messze felül áll az üzleti jellegű, s működésük az állami és nemzeti élet egyik legfontosabb tényezőjévé emelkedett, kitűnik abból az egyetlen adatból, hogy az ország 38 milliónyi lakosságának a fele, azaz közel-tizenkilencz millió van ez időszert biztosítva. Nincs tehát egyetlen egy család sem az egész szigetországban, melynek két-három tagja biztosítva ne lenne, a miből önként következnek, hogy ott a biztosítás nemcsak egyszerű kárpótlást nyújtó üzleti vállalat többé, hanem a tökeszerzésnek, — tehát az anyagi javak megosztásának — egy épp oly jótékony, mint csodálatos tökéletességű intézménye, mely a nemzet egész tömegére s így a nemzeti vagyon legnagyobb részének megosztására befolyással bír. S ezt nemcsak az életbiztosítási ágazatról mondhatni el, melynél a biztosított családtag életbenmaradása vagy váratlan halála esetére a család szembeszökően jut jelentékeny tőkéhez, de a többi ágazatokról is, melyek a biztosítottaknak csak a szenvedett kárát térítik ugyan meg, ám a tömeggel szemben gondviselészerű hivatást töltenek be, mert az élet legnagyobb válságaiban az elemi és a sorscsapások ellen évről-évre százezer és millió existenciát mentenek meg a tönkrejutástól. Fentartják tehát a vagyon- és tőkegyűjtéshez, a javak megosztásának előidézéséhez szükséges képességet, és így a tömegnyomor megakadályozásával szemben oly hatalmas intézménynek bizonyultak, melylyel ez idő szert egyetlen más emberi intézmény sem tud versenyezni.

Belátták ezt idejekorán a kormányok is, és a letűnt század legnagyobb lángelmeje, a hatalmas Bismark, mikor a társadalmi rend ellenségei elleni védelmet szervezte, nemcsak a rendelkezésére álló másfél millió szuronyra gondolt, de a biztosítási eszmére is, és törvényről gondoskodott, mely megvalósította a kötelező munkásbiztosítás különböző ágazatait, s így utat mutatott a művelt világ többi kormányainak is a fenyegetett társadalmi rend megmentésére. Eszméje nem a szabad elhatározáson nyugó nemzetgazdasági eszme ugyan, de lényegében azzal egy és ugyanaz: a tömeg keresetképeségének, a vagyonatlan egyén existenciájának életfogytiglan való biztosítása az élet minden esélyeivel szemben.

A legérdekesebb társadalompolitikai tanulmányokkal fölér egy tekintet a német munkásbiztosító törvényhozási intézkedésekre és azok eredményeire. Bismark 1878-ban

még kényszereszközökkel és megrettentésre irányuló rendszabályokkal akarta elnémitani a szociáldemokracziát, de már 1881. nov. 17-én aláírta I. Vilmos császárral a híres munkásteamentumot, egy leiratot, melyben nem kevesebbről volt szó, mint arról, hogy a birodalmgyűlés siessen első sorban a baleset és betegség esetére szóló kötelező biztosítást behozni, ennél azonban meg ne álljon, de arról is gondoskodjék, hogy a német birodalom összes munkásai a rokkantságból és előregedésből származó munkaképtelenség esetére is biztosítva legyenek. A betegségi és balesetre biztosító javaslatból hosszas vajudás után 1884-ben lelti törvény. Életbeléptetése által baleset ellen rögtön tíz millió munkást biztosítottak betegség esetére öt és félmilliót.

Öt év múlva, 1889-ben életbelépett a másik, sokkal mélyebbrehatóbb, a rokkantsági és aggkor esetére szóló biztosítást elrendelő törvény, mely 12 millió munkásnak, tehát az egész német birodalom lakossága egynegyed részének életfogytiglani existenciáit biztosított. Ezzel a törvényvel, melynek megalkotását és életbeléptetését mindenki a legnagyobb merészégnék tartotta, Németország az egész világ méltó bámulatát vívta ki, és ez egyszersmind a biztosítási eszme legnagyobb sikere is diadala is. Merésznek azért tartották e törvényt, mert senki sem tudta megállapítani, hogy minő következményei lesznek, nem voltak adatok, melyekből megállapíthatták volna, hogy nem fog-e az államra teljesíthetetlen kötelességeket róni.

A tudomány sem adhatott tájékozást, a baleset és betegség esetére szóló biztosításra már régóta voltak utmutató adatok, de a nép nagy tömegei számára létesülő rokkantsági és aggkori biztosításra hiányzott minden tapasztalat. Pótolta azonban ezeket egy elv, mely alapját alkotja az egész törvénynek s a mely biztosítási ígérte jó eredményeit. Ez az elv: a biztosítási díjak megosztása a birodalom, a munkaadók és a munkások között. Az állam voltaképpen nem díjat fizet, hanem évi 50 márkával megtold minden járulékot, a rendes díjakat pedig megfelelő fizetik a munkások és a munkaadók.

Ily szervezet mellett az intézmény csakhamar gyorsan fejlődött, s ma már a leghatalmasabb eszköze Németországban a társadalmi béke fentartásának s az elégedetlen milliók megnyugtásának.

S hogy nemcsak Németországban fogja a biztosítási eszme ezt a társadalommentő hivatását betölteni, hanem mihamarabb az egész világon, erre nézve ma már sokat mondó bizonyítékokkal rendelkezünk. — Legjelentékenyebb ezek között az 1900. év október havában ülésezett párisi munkásügyi nemzetközi kongresszus határozata, mely elismerte a német munkásbiztosítási rendszer fölényét minden más eszme fölött, s kimondta, hogy a biztosítási intézményt tartja az egyetlen eszközként, melytől a tőke és a munka közti harcából származó társadalmi rázkódtatások megszüntetését várni lehet. A legközelebbi kongresszus 1902-ben lesz Düsseldorfban, s reménylik, hogy ott már e határozat eredményeiről tehetnek jelentést. A francia kormány már is levonta a saját aggise alatt tartott kongresszus határozatából a következtetést és törvényjavaslatot dolgoztatott ki a kötelező munkásbiztosításról, egészen a német törvény szellemében és annak mintájára.

A németországi törvény egyik leghumánusabb intézkedése az volt, hogy életbeléptetése napján 117000 olyan munkást és munkásnőt nyugdíjazott, kik a 70-ik életévüket nagyrészt betöltötték, bárha ezek közt munkaképesek is voltak még. Volt azonban olyan nyugdíjazott munkás is számos, ki 70 ik évét még nem érte el, de munkaképessége annyira aláhanyatlott, hogy az átlagos munkásbernek csak $\frac{1}{3}$ -ad részét tudta megkeresni. A törvény szert ettől az $\frac{1}{3}$ -ad kerestőtől a nyugdíjasokat továbbra sem szabad eldítani, sőt azt sem kutatják, hogy nincs-e valami megtakarított vagyonuk. A biztosítási eszme teljes épségben tartásával tehát a német munkás nem alamizsnaképen, hanem mint tulajdonát buzza az évi járadékát, s ettől nemcsak hogy semmi szin alatt meg nem fosztható, de róla saját akaratából sem mondhat le. Hasonló évjáradékban részesül életkorára való minden tekintet nélkül a rokkant munkás is, ha biztosítva volt; a rokkant munkások számát előleges számítá-

Szemügyre veszi, hogy nincsen-e összekészálva. Bizony nem is kell nagyon sokáig nézni, mert nagyon is szét van az rugdosva, egy szár meg ott fekszik a földön. ettől van élve a kamós vessző.

— Ó, te ördög cimborája, hát két szem szilváért kaptad te ezt a vesszőt, te, hallo-d-e? — kiált Sári néni. A legszebb babom, ó te gonoszság sáfárja, no megálj, majd adok én neked többet tojást, de a fejedre, te, te . . . Mennyi érot tett tönkre . . . te . . .

A Pisti gyerek meg onnan fülel a sövény mögül a liciomok közül, érzi ugyan a hibáját, de hát mit tehet ő róla, hogy a kamós vessző igen alkalmas az almas ág lehuzására, miért nőtt arra a legszebb babszár. Sári néni a munkójával is megfenegetné, ha a lábának nem volna rá szüksége. El is láradt már nagyon, lassan befelé tipeg, de szó nélkül meg nem állhatja mégsem, oda is kiált a Pisti gyereknek: — No te százféjú sárkány, majd ad neked az asszony anyád, csak jöjjön haza, majd, majd!

A Pisti gyerek erre a szóra jobban meglapul a bokor tövében s csak azt várja, hogy az öreg odébb menjen, kerekét old a Mogyoróska felé, a hol igen jó sár van puttyangók készítésére.

Sári néni pedig csöndesen dohogva bemegy a pitvarba, leül a falóczára, maga mellé támasztja a mankóját s a Pisti gyerek gonosz csínyén elmélkedve szépen, csöndesen szundítani kezd. Jobbra is bólint egyet, balra is, mignem a lóca karfájára akad a feje, ahol mégis megmarad.

Eppen odajutott az álmával, hogy a Pisti gyereket veri az asszony anyja, sipít is a gonosz pára, mikor a szomszéd Rézi néni botosa seppességére felébred.

Kelmedet is elnyomta a buzgóság — szól Rézi néni — hja! öregek vagyunk már!

Szó a mi szó, nincs ezen röstelni való, kelmed se járt kánikulában mindig botosban — mondja vissza a szót Sári néni.

Rézi néni lába se nagyon állja már a sarat, oda telepedik hát ő is a lóczára. Így könnyebben esik a szó is.

— Igaz biz az! — kérdi a szót Rézi néni — emlékezik-e kelmed a csonka orrú Pupri lagzijára, mi-

kor kivilágos virradtig jártuk a ropogó apró ráncú piros eszimbában?

Sári néni összeráncolja a homlokát, lassan jönnek már a gondolatjai, de azért mégis eszébe jut. Eszébe jön a csonka orrú Pupri, kit azért hívtak úgy, mert az orra nagyon görbe volt, eszébe jön a szépséges menyasszony, ki a legszebb lány volt a vidéken, eszébe jut még az is, hogy három helyen törte fel a szűk ráncos eszima a lábát, eszébe jut még sok más: az ember Jani, a legderékabb legény, a ki már azóta az ákáczfák alatt alszik csöndesen.

Kend is messze kérdi, — mondja Rézi néni — mikor volt az, nehéz volna annyi időt még egyszer megélni. Gyereknői lányok voltak, kelmed is, meg én is.

Rézi néni is úgy elgondolkozik a hosszú időn, a lelkében megrezdül valami bús hang, könybe lábát s szeme s így szól:

— Bizony oda valók vagyunk már mi az ákáczfák alá, eleget éltünk, eleget. Oda is jutunk nemsokára, ma, holnap még, aztán meghuzzák a baragot.

Sári néni is elérzékenyedik, neki is fáj valami a szívében, gyöngék már a lábai, nem is lát már, de azért szeretné még, ha egy pár esztendeig szolgálhatná a mankója.

— Oda, oda, — mondja Rézi néni — a csonka orrú Pupri felesége mellé, az ákáczfák alá.

— Lássá kelmed, — mondja — milyen hamar elföldelték azt a szépséges asszonyt. Kár volt a harmat orezájaért, a gyöngyömadta gyönyörűségért.

— Láttam én azt, nem lesz abból élő asszony, olyan volt az, mint a harmatos liliomszál, az az ember meg, az a csonka orrú Pupri, olyan, mint egy eleven ijesztő — mondta Sári néni s a mint tekintete odaesett a ráncos kezére, meg a Rézi néni töpörödött arcára, eszébe jutott a maga fiatalága, mikor még rozmarinszálát adott ő is a kis kertből azoknak, a kiket szívesen túrt a szíve maga mellett. Hajh! mikor volt az? A kis kertből most már más adogat rozmarinszálát, más öntözi a tövét! a rozmarinból mankó lett, száraz mankó. Egy kicsit elgondolkoznak mindketten: elhallgatnak. Rézi néninek úgy tetszik, mintha messziről valami énektan-

got hozna a szél, húrpatogást, muzsikaszót, ki-kikurjantó kiáltást. Sári mama is oda nyul önkéntlenül a mankójához, kezébe veszi, s lassan veri vele a taktust ahhoz a dalhoz, mely a lelkében kelt.

— Micsoda lagzi volt az — törli meg a csendet Rézi néni szava — micsoda fiatalság?

— Micsoda lagzi, micsoda fiatalság! — ismételi Sári néni is utána lassu hanggal.

Az a Rika Bo. is, az volt a menyecske, lilium patyolat ingvállja fehérebb volt a leesett hónál, az arca meg merő róza.

— Hát emlékezik még rá? — kérdi Sári néni — kicsit kikapós volt a lelkem, alszik is már lelkem.

— Az a lelkem! — nyomja meg a szót Rézi néni, hm, hm, nem jó az, ha a lány sokáig lány marad. Kelmed is, meg én is alig pitymallottunk, már az ujjunkon volt a mátkaság gyűrűje, de bezeg imhol vagyunk s leszünk is. Még az unokánk lagziján, azt akarom, hogy ez a botos, ez a puha szerszám törje fel a lábam. Kendnek is van unokája, nekem is!

— Az igaz kár, hogy a kelmedé fi-gyermek, hosszu sor a katona sor.

— Eh! — mondja egészen nekitűzesedve Rézi néni — kelmednek hosszu, nekem nem hosszu. Mit egy két év, olyan öregnek lát már kend? — mit?

A Rézi néni tüze ráragad a Sári mamára is. De-hogy tartja ő magát öregnek, debuzog, hanem hát ugy illik, meg ugy is kell, hogy hosszunak mondja a katona sort. Mondja is Rézi néni:

— Hosszu biz az lelkem Rézi, mert nehéz a bandanét, súlyos a bokáncs, kemény a katona-prófund. Tudom én, még az uram oda volt, az isten nyugtassa, milyen hosszu volt az az idő, hát még neki? Sári néni már el is érzékenyülne, a keszkenőjéhez is hozzányul, de Rézi néni így szól:

— Katona az ember, Sári lelkem . . . katona. Azért csak együtt leszünk az unokáink lakodalmán, együtt lelkem.

A ráncz kismul a Sári néni arcán, szemében is az öröm tüze csillog. Olyan a két öreg arca, mint az ünnepi nap reggele: mosolygó és derült.

és becsles alapján 115,000-re tették: az 1889-ben életbe léptetett munkásbiztosító törvény tehát 232,000 olyan munkás existenciáját biztosította, kik a biztosítási eszme nélkül a legnagyobb nyomornak és nélkülözésnek lennének kitéve. Elmondhatni tehát, hogy az emberszeretetek ama parancsait, melyeket 19 évszázad óta teljesítendőnek hirdet a keresztény egyház, de a melyek teljesítésére eddig- elé oly tökéletes eszközök voltak az emberiségnek, hogy azok eredményei alig voltak észrevehetőek: az emberi szeretetnek e parancsait az államok a biztosítási eszme segítségével tudták csak teljesíteni.

A biztosítási eszme valóban jótékony szolgálatainak azonban még csak ezután fog eljönni az ideje. Igazi társadalommentő hivatását majd csak akkor fogja betölthetni, ha megvalósul a munkanélküliek biztosítása is, ez a sokáig megoldhatatlannak tartott nagy probléma. Második Vilmos császár 1888. november 22-iki trónbeszédében még gondolni sem mer ily messzemenő intézkedésekre, és a töle egészen szokatlan kishitűséggel így szól:

„Az idők nyomorát és az emberi inséget törvényes intézkedésekkel nem lehet a világból kiűzni.“ Abban az időben persze még az aggkorra és rokkantságra szóló biztosítási javaslata sem vált törvénynyé, sőt a bukástól is féltették.

Ma már egészen másképp gondolkodnak a munkanélküliek biztosításáról. A biztosítási eszmében való bizalom szinte határtalanul kezd válni. Svájc nagyobb városaiban egyre-másra alakulnak a munkanélküliek esetére biztosító pénztárak. A legelső Beruben alakult 1892-ben. A második St.-Gallenben 1896-ban, de nem jutottak virágzásra, sőt az utóbbi meg is bukott. Basel város nagytanácsa 1899-ben behozta a biztosítási kényszerít, mely minden munkásra kiterjedt, a nép szavazata azonban a már életbe léptetett törvényt eltörölte, mert a szorgalmas és egy helyben soká maradó munkások nem akartak tagjai lenni egy oly biztosító szövetkezetnek, melynek járulékait csak a helyüket gyakran változtatott hanyag munkások élvezik — és a nép nekik igazat adott.

Mind ezek a kudarcok azonban nem rettentették vissza sem a német néppártot, sem a német munkásszövetségeket attól, hogy e kérdést állandóan napirenden tartásák. A párt felvette e pontot programjába, s hogy népszerűséget szerezzen neki, koronként statisztikai kimutatásokat tesz közzé a munkanélküliek állapotáról és következményeiről, melyek megdöbbentő hatása sohasem marad el, a munkásszövetségek pedig évről-évre nagyobb összeget fordítanak a munkanélküliek gyámoltására. A párt adataiból tudjuk, hogy Németországban karácsony és újév körül két-három hónapig állandóan félmillió munkásalád éheznek és fázlódik, mert a család-fentartóknak semmi keresetük nincsen, a szövetségek ezek közül a kötelekükbe tartozó tagok közt 200,000 márkát szoktak kiosztani, mint biztosítási járulékat. A német néppárt az állam által megoldandó feladatok közé követeli sorolni a munkanélküliek elleni biztosítást, s a díjak fizetését szintén megosztani kívánja a munkások, munkaadók, a községek és az állam közt. A javaslat még nem hódította meg az egész közvéleményt, az érdekeltek munkáskörök azonban testtel-lelékekkel rajta vannak, hogy az eszmét valamely alakjában megvalósítsák.

Meghívó.

A gömör-kishontmegyei ált. tanító-egylet rimaszombati járásköre a jelen évi tavaszi gyűlést márczius hó 20-án délelőtt 10 órakor tartja meg a rimaszombati állami leányiskolában, melyre a járáskör t. tagjait, valamint a nevelés ügye iránt érdeklődő t. közönséget tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgysorozata:

1. Gyakorlati tanítás, tartja Mamuzsich János róm. kath. tanító.
2. A gyakorlati tanítás megbeszélése.
3. Elnöki előterjesztések.
4. Az „Eötvös-alap“ helyi gyűjtőbizottságának szabálytervezete. Előadó Beeske Bálint ev. ref. tanító.
5. Melyik a magyar nyelv tanítási módszerének a leghelyesebb iránya s miképpen volna ez legkönnyebben

Ki tudja, meddig beszélgetnének így a pitvarban a hosszú karos lócán, ha kívülről zaj nem hallatszanék. A Pisti gyerek kiabál.

— A rossz pára! — mondja Sári néni — a lelkem gyöngyöm, ebből lesz még csak katona. Huszár lesz az, még pedig olyan huszár, hogy nem lesz párja. Legyen is a lelkem, mert előlne a szegény

És Sári néninek ugyancsak nekípirosodik az arca, látszik, hogy mennyire örül annak a gyerekeknek, mert rossz, mert hát úgy tartják, hogy az ilyen gyerekből lesz a huszár. Egészen meglepedkezve arról, hogy nehez a katona sor, kemény a prófónt, pedig a huszár is azt eszik, imígyen folytatja:

— Ott máskál az a fán egész nap, ott lovagol a legfelső gallyon, úgy ül mint a peczek, mintha ott termett volna a fán; jó feje van az aranyomnak.

— Az, az, jó feje, Sári, jó feje, de gonosz feje, fufangos keze. A multkor is a ruhaszárító rudakat semmizte el, pedig hát a kakasülőre volt felrakva. Rossz gyerek, rossz, nem lesz abból huszár.

A Rézi néni meglátszik, hogy maga sem hiszi, a mit mond, csak azért erősködik, mert fáj a szívének, hogy az ő unokája csak olyan banganétes bakancsos. Miért lesz hát különb katona az a Pisti gyerek?

— Ej, ej, Rézi — szól feddően Sári néni — kelmed nem szereti a gyerekeket, a kelmed unokája is tán olyan volt. Minek a gyerekeknek rud, minek a vessző? — hát ha ló nincs, ez is jó neki. Lovaz a szívem, már a babkaróimat is mind elpusztította; de azért hát nem bántom a lelkemet. Majd jobban megüli a lovat, ha huszár lesz, így szokik hozzá.

Igy szól Sári néni ragyogó arccal s meglátszik az arca tündöklésén, hogy már maga elé képzele azt a huszár-gyereket. De egyszerre elborul az arca, a szemébe könny lopózik, a keze keszkenő felé csuszik s így szól:

— Csak az fáj a lelkemnek, hogy már ennek a lakodalomát meg nem érem, pedig szerettem volna akkor látni ezt a gyereket.

A kis keszkenő oda kerül a szeméhez. Rézi néni is elérzékenyedik s így sirdogálnak ott egymásra borulva a pitvarban, a hosszú karos lócán.

keresztülvihető a népiskolában? Előadó Lipták Endre ág. ev. tanító.

6. Bizottsági javaslat a vallásoktatás tananyaga és módszeréről. Előadó Törköly József áll. isk. igazgató.

7. A klenczei ág. ev. tantestület által kidolgozott osztatlan népiskolák tantervének bírálata. Előadó György Ferenc ev. ref. tanító.

8. Folyó ügyek, indítványok, tagsági díjak s az „Eötvös-alap“ évi járulékaiknak befizetése.

Megjegyzés. A gyűlés után közebed lesz a rimaszombati polgári olvasóköri termében, ha arra a vidéki t. kartársak legkésőbb márczius 15-ig Váry János áll. iskolai tanító urnál megfelelő számban jelentkeznek; a jelzett idő utáni jelentkezés figyelembe nem vétetik.

Kelt Jánosiban, 1901. márczius hó 10-én.

Beeske Bálint, jk. elnök.

Meghívó.

A rimaszombati egy. prot. főgimnázium Tompa-köre f. 1901. márczius 15-én hazafias ünnepélyt tart, melyre a m. t. szülőket, gyámokat s az ifjuság hazafias törekvéseinek barátait tisztelettel meghívom. Rimaszombat, 1901. márczius hó 13-án.

Dr. Veres Samu, önképző-köri elnök.

Az ünnepély sorrendje:

I. D. u. két és fél órakor ifjusági körmenet a tamásfali kőműves ifjuság zenekarának közreműködése mellett. Gyülekezés a Széchenyi-kert bejáratánál. Bevonulás a Lósonczy-Kossuth-utcákön s az Erzsébet-téren át a főgimnáziumi tornaterembe.

II. D. u. 3 órakor önképző-köri ünnepély a főgimnáziumi tornateremben a következő műsorral:

1. „Szózat“, énekl: az ifjusági énekkar.
2. Elnöki megnyitó beszéd: Dr. Veres Samu tanártól.
3. Nemzeti dal Petőfőtől, szavalja: Maróthy Gyula VIII. oszt. tan.
4. „Az 1848—49-iki szabadságharcz okai.“ Pályadíjat nyert felolvasás, Vladár József ifj. élnöktől.
5. „Riadó“ Czuczor Gergelytől, szavalja: Farkas Gyula VIII. oszt. tan.
6. Nép dalok, énekl: az ifj. énekkar.
7. „Petőfi szerepe a szabadságharczban.“ Pályadíjat nyert felolvasás, Kemény Lajos VIII. oszt. tanulótól.
8. „Márczius 15.“ Abrányi Emilől, szavalja: Hozelitz Árpád VII. oszt. tan.
9. „A koldus“ Abrányitól, szavallja: Kullmann Sándor VII. oszt. tan.
10. Jelentés a pályázatok eredményéről.
11. „Induló.“ Énekl: az ifj. énekkar.

Hirek- és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előzetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előzetést megújítását, mint a hátralékos előzetést ki egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Márczius idusát városunkban ez idén is a szokásos módon ünneplik. A főgimnázium tornacsarnokában az ifjuság tartja ünnepélyét, melyen dr. Veres Samu tanár lesz a szónok. A kaszinó társasvárosát rendez, melyen városunk intelligenciája nagy számmal vesz részt. Itt Molnár József lesz az ünnepi szónok. A polgári olvasóköri szintén bankettel üli meg a szabadság ünnepét, s e nagy nap jelentőségét Józsa Antal és Szabó József fogják méltatni. Itt alkalmi dalárda is fogja emelni az ünnepséget, melyre polgárságunk s az értelmiség egyrésze nagyban készül. — Tamásfalva hazafias polgársága következő programmal rendezi ünnepélyét: 1. Délután 4 órakor a tamásfalvai kőműves ifjuság zenekarának közreműködése mellett ünnepi körmenet Tamásfalva utcáin. 2. Himnusz, énekl: az egyleti dalkör. 3. Megnyitó, tartja dr. Wallentiny Dezső főgimn. tanár. 4. Szavallat, tartja ifj. Karhut Pál. 5. Egyetértés induló, énekl: az egyleti dalkör. 6. Ünnepi alkalmi beszéd, felolvassa Habán András. 7. Bezáró, tartja ifj. Andrik Pál. Este társasvárosra az egylet helyiségében.

A tiszolezi magyar kaszinó márczius idusa alkalmából 17-én fog nemzeti ünnepélyt tartani következő műsorral: 1. „Költemény“ Abrányi E.-től, szavalja Wirker Emma. 2. „Magyar Rhapsodia“ Gaal Ferenczről, zongorán előadja Schwarz Jolán. 3. „Műdalok“ Lányi E.-től, énekl: Hegedüs Zoltán, zongorán kíséri Parák Lázár. 4. „Magyar népdal-egyveleg“, czimbalmon előadja Kahle Anna. 5. „Ilóra“ melodráma Váry A.-től, szavalja Hegedüs Zoltán, zongorán kíséri Parák Lázár. 6. „Repülj feckém“ Reményi E.-től, zongorán előadja Schwarz Jolán. 7. „Magyar népdalok“, énekl: Hegedüs Zoltán, zongorán kíséri Parák Lázár. 8. „Költemény“ Abrányi E.-től, szavalja Lesko Lajos.

A dobsinai polgári iskolák tantestülete és ifjusága 1848. márczius 15-ének, mint a magyar szabadság születési évforduló napjának alkalmából, a városi vendéglő disztermében emlékünnepelet tart. — A műsor ez: 1. Nemzeti dal, Hubay Jenőtől; énekl: az áll. polg. fiúiskola dalos-köre. 2. Emlékezés 1848. márczius 15-ére; tartja Bolla Pál, VI. o. t. 3. Honfi-dal, Sz. Nagy Józseftől; énekl: a polgári leányiskola tanulói. 4. Márczius 15-e, irta: Fejes István, szavalja: Nagy Malvin, polg. l. isk. IV. o. t. 5. Szülőföldem, Erődi Ernőtől; énekl: az áll. polg. fiúiskola dalos-köre. 6. Nemzeti dal, irta Petőfi S., szavalja: Langhoffer Jenő polg. fiúiskola VI. o. t. 7. Nép dalok; énekl: a polg. leányiskola tanulói. 8. Uj Simeon, irta: Tompa M., szavalja: Halasi István, polg. fiúiskola VI. o. t. 9. Hajós-dal, Bellmanntól; énekl: az áll. polg. fiúiskola dalos-köre.

A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 11-ikén Hámos László főispán elnökle alatt tartotta rendes ülését s ugyanazonnap délután a vármegyei központi választmány is ülést tartott.

Választás. A budapesti egyetemi orvoskari tanári testület f. hó 11-ikén tartott ülésében a helybeli származású dr. Dapsy Viktort a Réczey tanár vezetése alatt álló II. sebészeti klinikára első asszisztenssé választotta.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Liszkay Béla helybeli kir. törvényszéki joggyakornokot a lugosi kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

A helybeli ág. h. ev. egyházközség f. hó 10-én tartotta Glauf Pál főesperes és Kubinyi Aladár felügyelő elnökle alatt évi rendes közgyűlést a rima-

szombati és tamásfalvi egyháztagok élénk részvéte mellett. A gyűlésen a mult évi számadások megvizsgálása, az új költségvetés elkészítése és új tagok felvétele, továbbá egyéb folyó ügyek tárgyalása folyt. Az egyházas élet iránti érdeklődésnek szép tanujelét adta Lisányi Gyula helybeli polgár, a kit véletlen folytán a közgyűlés csak most iktatott tagjai sorába, — ez alkalomból tehát ő a mult évekre való tekintettel 50 koronát önként ajánlott fel az egyház czéljaira. A szép tett önmagát dicséri!

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a kiscréczei anyakönyvi kerületbe Schmidt János városi irnokot, a nyustyai kerületbe Koleszár István kisbirtokost, az almágyi kerületbe Papp István segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

A sorozás városunkban folyó hó 11-én véget ért s 12-én a jegyzőkönyvet irta alá a bizottság; másnap 13-án Tornallyára utazott, hol 14-én kezdik a fősorozást. A Rimaszombati város s a rimaszombati és rimaszécsi járás hadkötelesei közül ez idén több mint 36% vált be, a mi elég szép eredmény.

Adomány. Szántó Sándor lukovistyei körjegyző a Klineczko István elleni vadászati kihágási ügyben kirott pénzbüntetésből részére kiutalt 10 koronát fele részben a Tompa-szobor, másik fele részben pedig a nyustyai magyar olvasóköri javára adományozta. Az utóbbi kör elnöke lapunk utján hálás köszönettel nyugtatja az adományt, a másik 5 koronát pedig a vármegyei pénztárba juttatjuk. — A jótékonykodás külön dicséretre nem szorul!

Halálozás. A kir. törvényszék épületére kitűzték a gyászlobogót. Czikora Imre irnok, a törvényszék egyik régi munkás embere f. hó 9-én szombaton délután 42 éves korában elhunyt. Özvegye és három árvája siratja az élte javakorában elhunyt családfőt, kinek temetése nagy részvét mellett f. hó 11-ikén ment végbe. Nyugodjék békében!

Megjutalmazott tanítók. A közoktatásügyi miniszterium a magyar nyelv sikeres oktatása és terjesztése körül szerzett érdemeikért Danis János ratkói ág. ev. és Kardos Miklós tiszolezi állami elemi iskolai tanítókat 100—100 korona jutalomdíjjal engedélyeztet.

Közgyűlés. A rimaszombati kerületi betegsegélyező pénztár folyó hó 10-én (vasárnap) d. e. tartotta közgyűlést Rábely Miklós elnökle alatt, a tagok élénk érdeklődése mellett. Az iparhatóságot Dr. Kovács László városi főjegyző képviselte. — Az elnök tisztelettel fogadott megnyitóját után Szűts László ellenőrző felolvasta az igazgatóság jelentését, melyben a mult eseményeiről adott számot, s a pénztár emelkedéséről és kedvező anyagi viszonyairól referált. A közgyűlés a jelentést örömdetes tudomásul vette, ugyszintén a mérleget, zárszámadást és statisztikai kimutatásokat is. A felügyelő bizottságnak a felmentvény megadatott s az 1901-ik költségelirányzat főbb tételeiben következőkép állapított meg. Szükséglet összege: 17750 kor. és pedig segélyezésekre 11500 kor., ügyviteli költségek: 3480 kor., irodai szükséglet: 770 kor., tartalékalapra: 2000 korona. A fedezet összege: 19540 kor. 51 fill. Végül hat igazgatósági és ugyanannyi felügyelői tag választott, s ezzel a közgyűlés az elnök életetésével véget ért.

Adófizetés. A városi adóhivatal nagy gondnal és fáradsággal összeállította az adók összegét hitfelekezetek szerint. A római katolikusok 14692 kor. 33 fill., az ev. reformátusok: 36267 kor. 10 fill., az ág. evangelikusok: 9656 kor. 38 fill., Az izraeliták: 19364 kor. 13 fillért. Egyletek és pénzintézetek adója 23389 kor. 53 fillér.

Tanulmányut. A nagyrőcei állami felső kereskedelmi iskola az idén is — mint minden esztendőben — tanulmányutra indul növendékeinek jelentkező részével. A husvéti iskolai szünet alatt Danesházy Gusztáv igazgató, Makfalvy Ferenc és Wirker István tanárok vezetése alatt 10 tanuló tesz körutat Olaszország északi, Franciaország és Németország déli részein. Az ut nevezetebb pontjai: Budapest, Székesfehérvár, Milano, Genova, Nizza, Marseille, Lyon, Genève, Zürich és München, hol az illető városok nevezetességein kívül a fontosabb ipari vállalatokat és kereskedelmi intézményeket fogják megtekinteni. A 15 napig tartó ut összes költsége személyenkint 200 korona, mivel ugy az olasz vasutak, mint a francia, svájci és bajor vasutak a kiránduló társaságnak 50%-os utazási árkedvezményt adtak, csupán a velünk „barátságos“ viszonyban élő szomszédállam: Ausztria, vasutai tagadtak meg minden kedvezményt, s előzékenységükben annyira mentek, hogy az iskola igazgatóságának udvariasságból az ő nyelvükön beadott hivatalos megkeresésére még válaszolni sem tartották érdemesnek.

Szövetkezés. A helybeli csizmadia iparosok jórésze f. hó 9-ikén Réthy András elnökle alatt gyűlést tartott a Varga Lajos felhívása folytán, ki a megjelenetekkel ismertette azon nemzetgazdasági és ipari szempontból nagyfontosságú mozgalmat, mely az utóbbi időben a helybeli iparosokat a szövetkezet létesítése alkalmából foglalkoztatja. A hangulat a szövetkezet megalkotása mellett nyilatkozott, s az értelmes és komoly gondolkodású iparosok szívesen foglaltak állást a mellett, hogy érdekeik megővására s anyagi jólétük előmozdítására szövetkezetet alakítsanak. E czélból megkeresik a miskolczi keresk. és iparkamarát is és felkérlik annak titkárát: Sugár Ignácot és dr. Horváth Jánost Budapestről, hogy f. hó 24-ikén tartandó alakuló gyűlésen személyesen megjelenjen sziveskedjenek s a jövő teendőkre nézve utasítással szolgáljanak.

Vasuti baleset. Nagy karamból volt folyó hó 8-án éjjel Füle és Zólyom közt Krivány-Gyevánál. Két tehervonat összeütközött s több kocsi kisklott. A vonaton volt Kovács István balogi származású vonatmálházó is, ki a kocsik közé került s jobb karján csonttörést, bal vállán pedig erős zuzódást szenvedett. A súlyosan sérültet szállították a helybeli közkórházba.

Köszönetnyilvánítás. A kedves fiam elhalálása alkalmából minden oldalról nyilvánult nagy részvért, a melylyel jóbarátaim és ismerőseim szívem végtelen fájdalomát enyhíteni ígyekeztek, fogadják mindannyian ez uton kifejezett hálás köszönetemet. — Rimaszombat, 1901. márcz. 7. Tisztelettel Kishonty Gyula.

Anyakönyvi kimutatás. A rimaszombati anyakönyvi hivatalban 1901. február hóban a következő születések, házasságok és halálozások jelentettek be:

Született összesen 15 gyermek, ebből fiú 9, leány 6. — Házasságot kötöttek: Mayer Eduárd és Knöpfler Margit egy-vallásuk. Alexy Gyula és Dánielisz Etelka egy-vallásuk. Fodor István és Anderkó Teréz vegyes-vallásuk. Elek Károly és Kovács Julianna egy-vallásuk. Gulyás András és Szabó Mária egy-vallásuk. — Elhaltak: Szabó György 73 éves. Bajzer Lajos 2 napos. Túri István 47 éves. *Kotulek János 28 éves. Varga László 26 éves. *Leitgeb János 45 éves. *Kovács Borbála 25 éves. Terley István 48 éves. *Kresnye Mária 5 hónapos. Simon Sarolta 11 napos. Ádám Józsefné 19 éves. Kaszper András 62 éves. *Kálvin András 15 éves. Hegedűs Zsuzsanna 1 éves. *Virág Julianna 38 éves. Buczko János 4 éves. Diócsky János 59 éves. Özv. Perjessy Józsefné 85 éves. Vozáry Györgyné 54 éves. — A *-gal jelöltek a kórházban haltak el.

Magbeszerzés. Később a tavasz. Itt az idő, hogy a gazdálkodó és kertészkedő közönség a szükséges magvakat már beszerezze. De honnan? Vidéki közönségünk rendszeresen az utazó maghazalókat szokta bevárni, kiktől aztán régi, csiraképtelen magot vesz, vagy pedig olyant, melyből egészen más növény kel ki, mint a minőt várt. Így a káposztamagból rendszeresen vadrepce, sárgarépából vadmurok lesz, a legszebb és legkedveltebb virágok, u. m. viola, őszi rózsák stb. között alig akad egy-egy szebb példány, többnyire mind üresek, a takarmányrépamag többnyire akkor kezd csírázni, mikor a Mauther-féle csillagjegyű répamagból kikelt növény már kapa alá fejlődött ki. Mindezeket tekintetbe véve, csak jó szolgálatot vélünk tenni t. olvasóinknak, mikor figyelmüket Mauther Ödön budapesti udvari magkereskedő czégre, mint általánosan elismert legmegbízhatóbb magbeszerzési forrásra felhívjuk és annak igénybe vételét részünkről a legmelegebben ajánljuk, mert onnan feltétlenül csiraképes és olyan fajú magot kapnak, mint a minőt rendelnek.

A rendezett tanácsú városok tisztviselői és a m. á. v. Bejárta a lapokat az a hír, melyet a „Magyar Hírlap” után mi is közöltünk, hogy a kereskedelmi miniszter megadta a r. t. városok tisztviselőinek a féláru vasuti menetjegyek váltására jogosító igazolvány kedvezményét. Mivel azonban az érdekelt tisztviselők erről mindeddig semmi hivatalos értesítést nem kaptak, a „Magyar Hírlap” a kereskedelemügyi miniszteriumban tudakozódott a dolog felől és azt az értesítést nyerte, hogy az egész hír alaptalan. A r. t. városok tisztviselői — sajnos — nem kapták meg az állam, a vármegyék és a törvényhatóságok joggal felruházott városok tisztviselői által birt kedvezményt. A hamis hír alighanem onnan származhatott, hogy a belügyminiszter (a kereskedelemügyi miniszternek hozzá intézett átirata alapján) körrendeletet intézett valamennyi vármegyei törvényhatósághoz, melynek értelmében „a m. kir. államvasutakon, valamint a kezelése alatt álló h. é. vasutakon az illető személy díj szabásokban előirt módzatok mellett ez ideig csupán a fővárosi államrendőrség és az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok rendőrsége részére fennállott díjmentes utazás, illetve félmenetdíj kedvezménye a nevezett vasutakon f. évi január hó 1-én életbelépett új személydíjszabásokban a rendezett tanácsú, de nem önálló törvényhatósági joggal bíró városok rendőrségeire is kiterjesztett.”

Heraldikai levelezőlapok. Zseniális és minden ízében eredeti ötlettel, csaknem korszakot alkotó ujtásra ébrednek a képes levelezőlap-gyűjtők. Olyan ujtásról van szó, amely egy csapásra véget vet az eddigi izléstelen és képtelen „levelezőlap-karikaturáknak”, töröltszett új gondolatnak, a mely, amint testet öltött és megjelent, helyet kérve mindenütt széles ez országban, hódít a szépségével, gyönyörködtet a maga nemes egyszerűségével és ami fő: oktát, tanít az intenciójával. Ezek a 16-féle színnel, kövön nyomott képes levelezőlapok az ország összes vármegyéinek hű képmását mutatják; mindeniken rajta van az illető vármegye székvarosa, továbbá a megye czimere és a város czimere, pompás művészeti kivitelben. A legnagyobb érdeklődést a czimerek érdemlik meg. Szép és becses heraldikai gyűjteményre lehet szert hamarosan a gyűjtő, amely magában foglalja a legérdekesebbet, amirehig eddig egyáltalában nem nyílt alkalom. — Főlöles is talán fölívni a nagyközönség figyelmét erre a kiváló újdonságra, mely az „Athenaeum” irodalmi és nyomdai részv. társ. kiadásában Budapesten megjelent és minden könyv-, papírkereskedésben és levelezőlapárusitónál kapható.

Felelős szerkesztő: **RÁBELY MIKLÓS.**

Ertesítés.

Alólírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy tisztaság és kényelem tekintetében minden igényt kielégítő **Kondek-féle fürdőben a fürdőzés márczius 15-től** naponta — további intézkedés — reggeli 7 órától esti 6 óráig igénybe vehető. — Pontos és gyors kiszolgálat biztosítása mellett számos látogatást kér **Szudetz Miczi**, bérlő.

Hirdetés.

Rimaszombatban, a **Jánosi utcában 38. szám** alatt a vásártérhez közel fekvő háznak emeleti lakosztálya **1901. május 1-től bérbeadó**, — de maga az egész ház, tágas udvar és a Rima folyóig terjedő gyümölcsös és veteményes kert szabad kézből örök áron is eladó. **Szerényi János.**

Bérleti hirdetés.

A jolsvai ág. hitv. ev. egyházközség tulajdonát képező **néhai Remenyik Pál-féle** tagosított, teljesen megművelt, jó karban levő összes ingatlan birtok, még pedig 98 kat. hold rét és 80 kat. hold szántóföld, esetleg a hozzá tartozó lakházzal és gazdasági épületekkel 6, illetve 12 egymásután következő évre bérbeadó.

Bérleti feltételek a jolsvai ág. hitv. ev. egyház elnökségénél megtudhatók s a bérlet iránti jelentkezések ugyanott folyó évi **április hó 1-ig** fogadhatók el. Jolsván, 1901. márczius 10-én.

Egyházi elnökség.

Rimaszombat, 1901. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Mélyen leszállított árak.

Hatóságilag engedélyezett nagy végeladás!!

Üzletem teljes felosztása miatt raktáromon levő összes áruk gyári áron alul, szabott árak mellett eladatnak. Felhívom a t. vevőközönség figyelmét, hogy e ritka kedvező alkalmat megragadni és az áruk jutányosságáról meggyőződni sziveskedjenek.

Tisztelettel

LAKNER EMIL,

Rimaszombat, Erzsébet-tér, a r. kath. templommal szemben.

Végeladásra kerülnek: A legdivatosabb női **ruhakelmék, creppek, cheviottok, lüszterek és gyászkelmék, selymek, casán és női posztók**, színes és fehér **barchettek, perkálok, férfi fehérneműk, női mellfűzők**, valódi rumburgi **creasz és szépségi vásznak, abrosz- és asztalkendők, törülközők, grádlík, kanavászok, függönyök, asztal- és ágyterítő, futó-szőnyegek, butorkelmék, esípkék, szalagok, nap- és esőernyők, férfi ruhakelmék, téli nagy-kendők és fejkendők stb. meglepő nagy választékban!**

1-*

Szabott árak mellett.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, az **Erzsébet-tér 10-ik** szám alatt levő emeleti lakás **május 1-től** bérbeadó. Értekezni lehet **Ethey Frigyes** tulajdonossal.

1-3

Meghívó.

A **klenóczi gazdasági, fogyasztási és hitelszövetkezet** folyó évi **márczius hó 19-én**

kögyűlését

tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az 1900. évi üzleteredményről.
2. A számadások jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. Felügyelő-bizottság, igazgatóság, pénztárnok választása s esetleg egyéb helyek betöltése.
4. Indítványok.

Klenóc, 1900. márczius 9-én.

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban, a **Kossuth- és Kmetty-utcák sarkán** levő háznak emeleti része, mely öt szoba és mellékhelyiségekből áll és zárt folyosóval is bír, folyó évi **május hó 1-től** bére vehető. — A feltételek iránt lehet értekezni **Hollósy József** tulajdonossal.

Hirdetmény.

659/348 sz. — Szab. Rimaszombat r. t. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező, az **Erzsébet-téren** lévő, jelenleg pénzügyigazgatósági bérház, az Erzsébet-téri bejáratától jobbra eső, — ezelőtt **Sahwarez Izsó** és neje ékszerészek által bérelt **bolthelyiség** 1901. évi május hó 1-től 1905. évi április hó 30-áig zárt ajánlat melletti árverés útján bérbeadatik.

Az árverés határnapjául folyó évi **márczius hó 23-ikának** délelőtti 12 órája a városháza tanácstermébe kitűzetik, arra árverelni kívánók azzal hivatnak meg, hogy írásbeli zárt ajánlataikat a 100 koronában megállapított bantpénzzel ellátva, a kitűzött határidőbe délelőtti 12 óráig a polgármesteri hivatalnál annyival inkább adják be, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe véteteni nem fognak.

Az árverési feltételek a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1901. évi február hó 15-én tartott üléséből.

Nagy, polgármester.

Árverési hirdetés.

A Rimaszombati Takarékpénztár tulajdonát tevő **Forster-féle 2 hold üres belsőség** folyó 1901. évi **márczius hó 16-án** délután 2 órakor a takarékpénztár helyiségében nyilvános magán-árverésen eladatik. A megjelölt helyre és időre a venni szándékozók tisztelettel meghívotnak.

2-2

Eladó.

Rimaszombatban, a **Koháry-utcza 13-ik** szám alatti, 566 □ öl területet elfoglaló telek, melyen egy nagy kőből épült csűr és istálló van, szabad kézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak a tulajdonos **özv. Szabó Károlynéhoz.**

1-*

Hirdetmény.

90. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 12413/900. sz. végzése következtében a **borsod-miskolci hitelbank** felperes javára **Kossuth József és társa** ellen 600 korona s jár. erejéig 1901. évi január hó 24-én fogantott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2720 koronára becsült tehének, lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi királyi járásbírószék 1900. V. 477/2. számú végzése folytán 600 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi aug. hó 12-től járó 6%-os kamatai és eddig összesen 111 korona 39 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben alpereseknél leendő eszközésére folyó **1901. évi márczius hó 20-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécs, 1901. évi február hó 27-ik napján.

Kovács Géza, kir. bír. végrehajtó.

Haszonbérbeadó birtok.

A **Diószeghy László** tulajdonát képező **keleméri** birtok, mely áll 166 hold szántóföldből, 44 magyar hold rétből és 359 hold erdei legelőből, folyó 1901. évi **október hó 1-ső napjától** hosszabb időre haszonbérbe adandó.

A birtokhoz kellő mennyiségű és számú lakó- és gazdasági épületek tartoznak.

A szántóföld és rét igen jó minőségű, az erdei legelő is hasonló.

Bővebb értesítést ad **Molnár József** ügyvéd Rimaszombatban.

3-3

Hirdetmény.

62. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1900. évi 1265. számú végzése következtében a **gömörmegeyi népi iparbank** javára **Csák Károly** ellen 138 korona és járuléka erejéig 1900. évi április hó 20-án fogantott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 400 koronára becsült tehének, kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. bíróságnak 1900. V. 84/3. számú végzése folytán 70 korona tőkekövetelés, ennek 1899. évi október hó 24-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 95 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Urajon alperesnél leendő eszközésére **1901. évi márczius hó 16-ik** napjának d. e. 10 órájára határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Rimaszécs, 1901. évi február hó 26-án.

Kovács Géza, kir. bír. végrehajtó.

Eladó vetőgépek.

Két darab kitűnő minőségű, könnyű, új rendszerű, alig használt 17 soros vetőgép előnyös áron eladó. — Venni szándékozók a czimért forduljanak **e lap kiadóhivatalába.**

2-3